

Van imker tot imker: een vergelijking

Eind november ook zo geschrokken van het krantenbericht dat er op één van de Waddeneilanden weer een tuberculose-epidemie is uitgebroken? Na één open tbc-geval werden binnen één week veertig nieuwe gevallen op het Waddeneiland geconstateerd. Doordat ik in het midden van het land woon beschouw ik mij in deze kwestie ook als een toeschouwer aan de zijlijn.

Als je zo'n bericht in de krant leest dan bekruipt je meteen het gevoel dat er op de Waddeneilanden iets aan de hand moet zijn, want tbc is een ziekte die op de vaste wal slechts sporadisch voorkomt. Wanneer je zo'n snelle verspreiding van een ziekte ziet, vraag je je natuurlijk onmiddellijk af of de bewoners van de Waddeneilanden een verhoogde vatbaarheid voor tbc bezitten. Als je dan nog verder over deze vraag nadenkt dan zou je graag de vraag beantwoord willen zien waarom bij eilandbewoners een verhoogde vatbaarheid voor tbc aanwezig is. Deze materie overdenkend kon ik drie mogelijke hypothesen bedenken:

1. Door de gemiddeld mildere winters en de hogere luchtvochtigheid op de Waddeneilanden zou het kunnen zijn dat het weerstandssysteem van de eilandbewoners in de loop der tijd is afgenomen. Wanneer zich er dan ook een besmettelijke ziekte op de eilanden voordoet, slaat deze ziekte hard toe en groeit uit tot een epidemie.
2. Het zou ook veroorzaakt kunnen worden door het feit dat er steeds meer toeristen van de vaste wal naar de eilanden komen voor een kortere of langere vakantie. Bovendien neemt de permanente vestiging van mensen op de vaste wal toe. Hierdoor kunnen besmettelijke ziekten vaste voet op de Waddeneilanden krijgen en zo een mogelijke epidemie veroorzaken.
3. Als laatste verklaring voor het feit dat de verspreiding van tbc zo snel ging, is eens te kijken naar de samenleving op zo'n Waddeneiland. Over het algemeen praten we dan over een samenleving van enkele honderden personen. Hieruit vloeit natuurlijk voort dat de contacten tussen de mensen veel intensiever zijn waardoor juist een ziekte als tbc zich in zo'n hechte gemeenschap bijzonder snel kan verspreiden.

Wat heeft dit verhaal nu eigenlijk met bijen te maken? In eerste instantie zult u geneigd zijn te zeggen 'niets'. Maar kijken we naar de opzet van het verhaal dan is er een duidelijke overeenkomst met het

stuk van 'Van imker tot imker' in het novembernummer van BIJEN. Er wordt een feit geconstateerd, vervolgens wordt er uit het een of andere blaadje een stukje geciteerd, waarna er door de heer Zoet lustig op los gefantaseerd wordt zonder de literatuur te raadplegen. In dit stukje citeer ik iets uit de krant waarna ik ook de fantasie de vrije loop laat. Natuurlijk zijn de eerste twee door mij genoemde hypothesen lariekoek en wordt de snelle verspreiding van tbc op het Waddeneiland het best verklaard door hypothese 3.

Er is nog een tweede overeenkomst want zowel tbc als bij Amerikaans vuilbroed (AVB) zijn zeer besmettelijke ziekten, beide veroorzaakt door een bacterie.

Mijns inziens is daarom het voorkomen van AVB in 1994 bij alleen de Buckfastbij terug te voeren tot de 'hechte gemeenschap' die Buckfastimkers (noodgedwongen) vormen. Vandaar dat er in deze wereld wel eens raten en bevruchtingsvolkjes uitgewisseld worden en natuurlijk wordt er door Buckfastimkers veelvuldig overgelarfd. Door deze acties kan een mogelijke besmetting op één bijenstand besmetting van andere standen tot gevolg hebben en dit heeft dus niets met een eventueel verhoogde vatbaarheid van deze bij voor AVB te maken.

Het bovenstaande komt aardig overeen met het artikel dat geplaatst werd in 'Deutsches Bienenjournal' over AVB. In dit artikel werden aan de hand van praktijkvoorbeelden onderzocht welke oorzaken het belangrijkste waren voor de verspreiding van AVB. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de hoofdoorzaken voor verspreiding het beroven en de verkoop van besmette volken was. (Natuurlijk hoort hier ook de overdracht van besmette raten en het gebruik van besmette imkermaterialen bij). Als nevenoorzaken werden genoemd het importeren van koninginnen (met name uit Amerika) en het bevliegen van glasbakken waarin zich met AVB-besmette honingresten bevonden. Echter een verband tussen het toenemend aantal vuilbroedgevallen en de laatste twee genoemde oorzaken kon niet worden vastgesteld. De conclusie van het artikel in 'Deutsches Bienenjournal' was dan ook de imker te scholen in het vroegtijdig onderkennen van AVB waardoor het beroven van besmette volken wordt verhinderd en besmetting van naburige bijenstanden wordt voorkomen.

Verder zou ik dhr. Zoet willen adviseren het boek 'Bee-keeping at Buckfast Abbey' of 'Breeding the Honeybee' (dan wel de Nederlandse vertaling van deze boeken) van Broeder Adam eens te lezen. In dit boek beschrijft de teler zelf op welke eigenschappen de Buckfastbij is geselecteerd. Dan behoeft dhr. Zoet

niet meer te citeren uit een blaadje als 'Obscure sciences and irreproducible results'. Voorts hoeft hij dan ook minder uit zijn dikke duim te zuigen wanneer hij geen ervaring heeft met het werken met Buckfastvolken!

Buckfastimker, Gerard Boswinkel, Rhenen

Literatuur:

Volkskrant 27-1-94

Zoet, K. Van Imker tot Imker, BIJEN 3(11): 302-303 (1994)

Otten, C. Amerikanische Faulbrut, Deutsches Bienenjournal, 93(5): 12-15 (1993).

Van imker tot imker: Buckfast

Na lezen van het artikel 'Van imker tot imker' ziet het er naar uit dat er voor de Buckfast Belangen Vereniging nog veel werk aan de winkel is. In dit artikel, van de overigens gewaardeerde Terschellingse imker-schrijver staan nog al wat missers. Dat is niet zo verwonderlijk, want met name in de beginperiode van de Buckfastteelt was er best veel onduidelijkheid en bovendien zie je 'langs de zijlijn' nu eenmaal minder dan in het veld. Tot voor kort beperkte de kennis over het imkeren met de Buckfastbij zich tot een selecte groep imkers. De laatste jaren echter, is binnen de Buckfastvereniging in hoog tempo kennis en ervaring opgedaan, waardoor de aspirant Buckfastimker snel op het goede spoor komt. Het imkeren met Buckfastbijen is nu eenmaal, op enkele punten na, wezenlijk anders dan met de Hollandse- of andere bijensoorten. Zo wordt de Aalster zwermverhindering-methode vervangen door de koninginneteelt, moet de hoeveelheid voedsel extra goed in de gaten gehouden worden en de volken zo groot mogelijk zijn. Als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan zullen gezonde en sterke volken probleemloos de winter doorkomen. Niet alleen de onbekende Leidse imker (zie 'van imker tot imker') had in de afgelopen winter (1993) bijensterfte. Mijn buurman had in datzelfde jaar van de tien volken nog anderhalf volk over (Hollandse bijen wel te verstaan) en mét hem nog vele andere bijenliefhebbers in Nederland. Dat lag zeker niet alleen aan de soort bij, of de hoeveelheid voer. Verderop in het artikel 'Van imker tot imker' zien we nog wat meer van dit soort onjuiste veronderstellingen. Het lijkt mij daarom dat er voor de Buckfastvereniging een taak is weggelegd en wel 'zorgdragen, dat de nodige, maar vooral juiste kennis over het houden van Buckfastbijen, bij een groot publiek bekend wordt zodat indianen-verhalen overbodig worden'. De Buckfastvereniging kan daar bijvoorbeeld aan meewerken door regelmatig kopij aan te leveren, in een vaste rubriek, in ons

blad, BIJEN. In deze rubriek zouden tips moeten staan over het imkeren met Buckfastbijen in de praktijk, steeds voor de komende maand(en). Hopelijk is dit schrijven een stapje in de richting die door onze voorzitter Dick Vunderink wordt aangegeven.

At Hendriks, Duiven, ABTB-, VBBN- en BBV-lid

Ondersteuning van onderwijs, voorlichting en onderzoek door de imkers

Open brief aan het Hoofdbestuur van de VBBN.

Geacht bestuur,

Recente verbeteringen voor de imkerij, zoals het gezamenlijke vakblad Bijen en de voorlichtings-avonden van de Ambrosiushoeve in het gehele land, verhullen het feit dat het eigenlijk helemaal niet goed gaat met het praktisch, toegepast en fundamenteel bijenonderzoek en de voorlichting.

Laten we met Bijen beginnen. De Landbouw Universiteit heeft jarenlang ons blad op fantastische wijze gesubsidiëerd. De hoofdredacteur, J. Beetsma, voert de hiervoor benodigde werkzaamheden uit als onderdeel van zijn functie als bijenonderzoeker en in samenwerking met de andere leden van de redactie leidt dat telkens tot een prima vakblad. Het streven van de Bedrijfsraad voor de Bijenteelt naar een professionele redactie werd haar als het ware in de schoot geworpen. De Landbouw Universiteit wordt echter de financiële duimschroeven aangedraaid.

Formatieplaatsen op alle niveau's komen op de tocht te staan. Ondanks het wetenschappelijke succes van de Sectie Bijenkunde (bestaande, naast de heer Beetsma, uit de heren Boot en Calis die op project-basis werken) is ook de vaste formatieplaats van de heer Beetsma komen te vervallen. In een poging deze formatieplaats voor het bijenonderzoek en -onderwijs te behouden, heeft de hoofdredacteur duidelijke signalen gegeven dat met een financiële ondersteuning vanuit de imkerswereld (lees: vergoeding voor geleverde arbeid) het verlies van deze plaats voorkomen zou kunnen worden. Mogelijk had het verhogen van de begroting van het blad met twee gulden per lezer (dan totaal ca. f 20,00) al resultaat kunnen hebben. Niemand heeft die signalen opgepakt en het kwaad is reeds geschied. De heer Beetsma mag bij de gratie van de Landbouw Universiteit nog circa drie jaar, vanuit een VUT-positie, gebruik blijven maken van de benodigde faciliteiten. Het wordt tijd om te bezin-